

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredni nedelje in praznike.

Posredni: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupčijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, preklic, izjave in reklame 1 m/m K 3—, Poroke, zaroke 80 K. Zenske ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravištvu „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Šnalfova ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:

celoletno naprej plačan K 300—
polletno 150—
3 mesečno 75—
1 25—

„Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.“

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnini vedno po nakaznici.

Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

V inozemstvu:

celoletno K 480—
polletno „240—
3 mesečno „120—
1 „40—

Uredništvo „Slov. Naroda“ Šnalfova ulica št. 5, I. nadstropje

Telefon št. 34.

Dopise sprejema se podpisane in zadostno frankovane.

Rekopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 120 K

Poština plačana v gotovini.

Vatikan in Jugoslavija.

Lani je izšla v Parizu knjiga z naslovom »L'Eglise libre dans l'Europe libre« (Svobodna Cerkev v svobodni Evropi). Spisal jo je Georges Goyau (Perrin et Cie, éditeurs, 35, Quai des Grands-Augustins), jako plodovit klerikalen pisatelj, ki je dosedaj spisal že 15 knjig, nekatere v 2 do 3 delih, ki se vse bavijo z modernimi verskimi vprašanji (na pr. Bismarck in Cerkev; Papež, katoliki in socialno vprašanje; Prosto zidarstvo v Franciji; Današnja šola; O socialnem katolicizmu; itd.).

Z lansko njegovo knjigo »Svobodna Cerkev v svobodni Evropi« se hočemo malo natančneje seznaniti, ker je za nas zelo zanimiva, govori namreč mnogo o razmerju rimske cerkve do Habsburžanov in do jugoslovenskih katolikov in predvsem do nas Slovencev.

Drugo poglavje te knjige ima sledeče odstavke: I. Kar bi morala Avstrija biti in kar je bila. II. Cerkev in stare podonavske narodnosti. III. Svoboda narodov in zveza cerkev. IV. Sveta stolica in balkanski protektorat Avstrije: Leon XIII in Pij X. V. Sveta stolica in politična filozofija Avstrije.

Goyau hoče s svojo knjigo dokazati, da Vatikan ni bil Slovanom nikdar sovražna, ampak ravno nasprotno, da se je potegoval za njih pravice vedno in povsod, kolikor je le mogel. On meni, da je cerkev le prisiljena vodila v avstro-ogrske monarhiji protislovensko habsburžansko politiko. Rim je stal v boju avstrijskih Slovanov zoper Dunaj vedno na strani prvih, samo s svojim čustvovanjem seveda, ker v resnici je bil na zunaj prisiljen stati na strani Dunaja. To se je med drugimi pokazalo tudi v vprašanju uvedbe staroslovenskega bogoslužja.

Iz Goyaujevih izjavanj vza- mem sledeča, ki so najbolj karakte- ristična:

Leta 1849. so vsi avstrijski škofje, zbrani na Dunaju v slovesnem pismu pokazali cesarju njegovo visoko poslanstvo, »da utrdi, pomladi in združi v eno zares bratsko enoto razne narode, ki so okoli njegovega prestola«. Takšen je bil program, ki si ga je začrtala Cerkev, nasprotno pa je bila vodilna misel vladarja Habsburžanov, kakor jo je bil izrekel cesar Franc II., sledeča:

»Moji narodi so tuji drug drugemu, in to tem bolj. V istem času ne zbolijo na istih boleznih. Jaz postavim Ogrce v Italijo in Italijane na Ogrsko, vsak varuje svojega soseda. Ne razumejo se in mrzijo se. Iz njih antipatije se rodi red in iz njih sovraštva splošni mir.«

Pod Francmom Jožefom je bilo to še huje, ščuval je, organiziral in reguliral boje med Hrvati in Madžari, med Slovani in Italijani, med katoliškimi Hrvati in pravoslavni mi Srbi. Kam so prišli takrat princi čipi starega javnega krščanskega prava, tomistični pojem reda — ta »mir v pravici« — franciskanska as- piracija na mir, ta »enota v ljubezni«!

Z žalostjo konstatira Goyau, da so bile simpatije vladnih krogov Avstro-Ogrske, te globoko katoliške države, za časa balkanske vojne leta 1877. na strani Turčije, to se pravi na strani muslimanov proti kristjanom. Goyau skuša dokazati s celo vrsto slučajev, ki jih tu zbog pomanjkanja prostora ne morem naštet, da je bila Cerkev vedno Slovanom prijazna, seveda ne more utajiti, da je delala protislo- vensko politiko v službi Habsburžanov in da je bila stebel njih vlad- de. Goyau bi rad dokazal, da je to politiko delala le prisiljena in s tem pokaže, da, ali hoče črna oprati do belega, ali pa je slabo in čisto eno- stransko informiran o resničnem položaju med Cerkvijo, Slovani in dunajsko vlado. Goyau menda ne zna nobenega slovenskega jezika, ker so viri, ki jih navaja v svoji knjigi vsi neslovenski, torej ni slišal druge plati zvona in tako je nje- gova knjiga lepo pisan izdelek, ki bo marsikoga, kateri ne pozna pravih razmer res prepričala o Slova- nom prijazni politiki rimske stolice.

Pisatelj se dotakne tudi vpra- šanja instituta sv. Hieronima v Rimu. Ta institut je bil ustanovljen l. 1453. da sprejme pod svojo stre- ho Hrvate, Dalmatince, Bosance in Slavonce. V sredi 17. stoletja je ži- vel v Rimu hrvaški duhovnik Jurij Križanić, ki je zahteval, da se sprej- mejo v ta institut tudi Slovenci iz Kranjske in Štajerske, a ni imel uspeha. Pisatelj pristavi: Germanski valovje, katerega smer je določeval Dunaj, je nevzdržna preplavljalo slovenske dežele. Ta stavek pa ni odgovor na vprašanje, ki si nehoti

vsak čitatelj stavi: Zakaj niso hote- li sprejeti Slovencev? Sumim, da je bil tu vzrok Vatikan in njegova ita- lijanska politika.

Ker smo že pri institutu sv. Hi- jeronima, omenim, da je bil institut kot last sovražne države za časa svetovne vojne od italijanske vlade sekvestriran in da se še sedaj brani ta vlada izročiti ga Hrvatim, ki so njegovi pravi lastniki. Kakor sem informiran, se bo zavzel za zadevo francoski poslanik pri Vatikanu, Jonnart, in je upanje, da dobimo Jugoslovenci ta naš institut nazaj.

Nadalje hoče dokazati Goyau v svoji knjigi, da so bili katoliški duhovniki oni, ki so zasnovali in vodili jugoslovensko misel in giba- nje. Tudi v tem oziru je njegova knjiga pristranska, ker slika polo- žaj tako, kakor bi bilo jugosloven- sko gibanje izšlo izključno iz kato- liških cerkvenih krogov. Če tud čit- atelj, ki ne pozna razmer, čita to knjigo mora priti do spoznanja, da je Jugoslavija bila ustanovljena od katoliške cerkve!

Govori o menihu Valentinu Vodniku, ki je pripravil Jugosla- vijo s svojo »Ilirijo oživilenac«, o škofu Slomšku, ki se je boril za pra- vice slovenskega jezika v cerkvi in šoli, o svečniku Gregorčiču, ki je pel o dnevu vstajenja svojemu bor- nemu narodu, nato o biskupu Stross- mayerju, vzhemku jugoslovenske- mu apostolu, o dalmatinskem meni- hu Kačiču v 18. stol. in o bosan- skem Matašu v 19. stol., nadalje o Korošču, Kreku, Spinčiču in Je- gliču.

Da, imeli smo jih in hvala Bo- gu imamo jih še mnogo, dobrih du- hovnikov, ki so delovali in delujejo tudi za narod, a Goyau ne ve ali pa vedoma zamoči, da so bili skoraj vsi ti duhovniki preganjani ne sa- mo od Dunaja, ampak tudi od cer- kve! In da so stali ti vzorni duhov- niki — edini iz njih roda, katerih ime bo živelo med hvaležnim ljud- stvom vekomaj — večkrat tudi v cerkvenih zadevah in ne samo na- rodnostnih na protirinskem stali- šču. Omenim le stališče, ki ga je zavzel biskup Strossmayer proti proklamaciji »nezmotljivosti« pa- peža, ki je nebroj inteligence po ce- lem svetu odvrnila od katoliške cerkve. Pa kdo bi mogel reči, da Strossmayer ni bil prepričan ka- tolik?

Goyau si upa smelo trditi, da se je v Avstriji v bogoslovnih po-

rodila in razvijala ideja narodnosti, ki je postala tako močna, da se je razširila po vsi državi! Iz konkorda- ta, ki ga je sklenila beograjska vla- da z Vatikanom tik pred izbruhom svetovne vojne, sklepa Goyau, ka- ko zelo je bila Cerkev naklonjena Jugoslovenom. Med tem ko je v resnici imel Vatikan prav dober nos in že takrat duhal, s katere strani piha veter in hitro zabrnul kurz svo- je politike, uvidevši, da se habsbur- ski prestol ruši.

Med drugim govori Goyau tu- di o uvedbi staroslovenskega bogos- služja v jugoslovenski cerkvi. Ho- če dokazati, da je Vatikan vedno hotel uvesti po celem jugosloven- skem ozemlju staroslovensko bogos- služje, a da ga je dunajska vlada pri tem ovirala, ker je videla v tem panslavistično agitacijo. Goyau pravi nato, da sedaj, ko je Dunaj padel, ne ovira nič več uvedbe sta- roslovenskega jezika pri cerkvenih

obredih in da je pričakovati, da se povsod po Jugoslaviji v najkraj- šem času uvede, ker so že jugoslo- venski škofi v Rimu in konferirajo s papežem glede tega.

Iz tega pa vidimo, da je Goyau spisal svojo knjigo »bona fide«, kajti leto je že preteklo, naši škofje so iz Rima že zdavnaj nazaj — a staroslovenskega bogoslužja ne bo: Vatikan se ne more več skrivati za avstrijsko krinko, nam sovražno li- ce. Pokazal nam ga je tudi s tem, da noče priznati cerkvenih pravic naših bratov na zasedenem ozem- lju: noče nam dati narodnostno lo- čenih škofij v Primorju in iz poročil o škofovskem zborovanju v Rimu sledi tudi, da nikdar več ne bo ime- novan noben Jugosloven za škofa na zasedenem ozemlju.

Kaj neki pravi k temu Mon- sieur Georges Goyau?...

St. Gaber.

Jugoslovenski klerikalizem in Ukrajina.

Članek, ki sem ga pod tem na- slovom priobčil v »Slov. Narodu« z dne 8. julija, je zapekel naše kleri- kalce; pokazal je z navedbo kleri- kalnih virov, kako klerikalizem podpira in preko Prage organizira ukrajinski separatistični pokret. Kdor je v zadregi z razlogi, začne zmerjati ali pa nasprotnika smešiti. Tako si je, ko je bil zadet, pomagal tudi v tem slučaju »Slovenec«.

Videl sem Ukrajino in poznam pesnika Ševčenka. Toda tajim, da bi zato, ker v govoru te ali one dežele, zapel kak pesnik (pa najsibo še tako odličen), ta dežela morala za vse večne čase biti politično se- parirana od svojih bratov »sosedov«. Južna Francija je imela nekdaš si- jajno svojo posebno poezijo in znamenitega pesnika še tudi v naj- novejši dobi, a ipak bi bil greh in — zločin, če bi jo kak Francoz ho- tel radi tega trgati od Pariza. Sicer pa, ali gospodje ne vedo, da je ista Ukrajinska dala najznamenitejše pesniške sile baš pravemu ruskemu (veliko ruskemu) jeziku. Ali ne po- znate na pr. Gogolja? S poezijo to- rej jaz vsaj toliko lahko dokazem svojo stvar kakor »Slovenec« svojo.

Glavno je vprašanje: Ali je ko- ristno in dobro, da dandanes for- siramo nastanek in razvoj novih, posebnih slovenskih narodov, no- vih, posebnih slovenskih knjižnih jezikov?

Ukrajinci do svetovne vojne še niso bili narod, le skušali so biti, to je, bila je med njimi struja, sov- ražna ruskemu edinstvu (a sovraž- na tudi Poljakom). Ukrajinci do- slej niso bili narod; šele sedaj se delajo za narod. In klerikalizem mi- sli, da mora pri tem rojstvu novega slovenskega naroda biti zraven — zato da bi lažje vladal med Slovani in proti Slovanom. To je tisti duh, ki se zavzema tudi za separatistične Slovake proti Čehom, in ki pri nas riše »Avtonomiste«.

Nedavno je bil v Zagrebu (na poti v Rim) pri nadškofu Bauerju kot gost grškokatoliški metropolit iz Lvova, Ščepčicki. Od takrat je jugoslovenski klerikalizem posebno vnet za Ukrajino.

Klerikalizem ima pri tem svoje račune. Seveda s tem ni rečeno, da bi vsi agitatorji za posebno Ukraji- no hoteli služiti baš klerikalizmu, a vsaj nevede in nehoti mu služijo vsi. Zadnji čas se pozna ukrajinska agitacija tudi v redakcijah nekleri- kalnih jugoslovenskih revij. V »Novi Evropi« je priobčil znani ukrajinski diplomat grof Tuško- vič članek o Ukrajini, a redakcija opozarja, da prinese tudi odgovor proti ukrajinskemu separatizmu. Uredniku »Jugoslovenske Njive« v Zagrebu neki Ukrajinec mesec dni ni dal miru, dokler ni sprejel v svo- jo smotro nekega članka.

Dr. M. Zarnik:

Dramatične predstave

o priliki kongresa jugoslovenskih igralcev.

Najprvo moram resno pokarati odbor, ki je kongres pripravil. Skoraj prav ničesar ni storil za primerno reklamo za gledališne priredbe. V reviji »Maska« so bili pač podrobni programi, ni pa bilo nobenih lepakov na ulicah, ki bi povedali več, nego: Danes se bo igralo to in to, igrali pa bodo umetniki od tdi in tdi. Ne imen oseb igre, ne imen igralcev ni bilo čitati, niti ne tega, koliko aktov ima igra. Nikjer se ni pisalo — vsaj po moji ved- nosti ne — kaj je vsebina onih iger, katere našemu občinstvu niso znane od preje, kakšna je osebnost pisateljeva, kakšno veljavo ima doma.

Nikolaja Gogolja pozna skoro vsak iz- obraženec tudi pri nas — dasi sem se pre- pričal, da je vendar celo med boljše očita- nimi ljudmi preveč takih, ki ga poznajo le po imenu! In v »Maski« je pač naveden avtor pri vseh drugih igrah, pri »Zemlji« pa niti, kdo jo je spisal, niti koliko činov ima, niti kake vrste igra je!

Kar se tiče pisatelja Petra Petroviča, avtorja »Plohe« (»Pljusak«), — koliko nas je med nami, ki kaj vemo o njem? Kdo pozna igro v Ljubljani?

Odbor je pokazal malo spoštovanja

batirali in predloge stavliali, je stvar jasna.

In jasno je tudi, da je opereta kljubu tej nereklami do zadnjega kotička napol- nila hišo. Ljudje imajo opereto pač radi, »Poljska kri« je znana in zabavna, in ime- ni Polakova in Grund zadostujeta sami, da privla skupaj vse, kar se rado ljubeznivo zabava.

Ostale predstave pa so se žali-žali- žalibog vršile skoro ob izključitvi javno- sti, ker sedeži in lože so napolnili zvečne vdeleženci kongresa, razen par oficijalnih oseb, literatov itd. in še je preostalo ne- številna zopno zevajočih praznin. Povrhu so predstave (zdaj, ko je skoro do devetih zvečer dan!) napovedali na pol osmih. Pričenjali so potem ob ¼ na 9. zvečer, ker ob pol 8. je bilo gledališče vselej še čisto prazno.

»Učiteljice Pavle« v dramskem gledišču nisem videl, ker sem bil tisti večer pri slavnostni akademiji v operi. Po pripovedovanjih je bilo igranje na približ- no isti stopnji, kakor drugi dan pri »Div- jem lovca«. In, da predelam na »Divjega lovca«, moram resnici na ljubo in ne- glede na vse obilne zamere, ki me čakajo, reči, da je bila predstava prav slaba. Vpilo se je vsevprek, kričalo, rjavelo, igralo se je, kakor pravimo, za galerijo in tako, ka- kor igrajo po naših čitalnicah. Vesel sem bil, kedar so fantje ktero zapeli, ker peli so zelo lepo. Ansambelski prizori so bili kilavi, oni na koncu, ko žandarji streljajo, pa v svoji nemožnosti naravnost smešen in diletantski.

Začutil sem, kako blagodejno je vpli- vala na ljubljanski ansambl (ki ob

kongresu ni podal nobene predstave, ker so glavne moči šle za čas počitnic po svetu) navzočnost Rusov, onih Rusov, ka- tere je gotov del našega igralsva brez stvarnega razloga izpočetka tako zas- noval, da je prišlo celo do štrajka. Kar so čutili in rekli vsi pametni ljudje, to se je zgodilo: Navzočnost strokovne šolanih in rutiniranih ruskih igralcev je nehoti rodila pri naših boljše opazovanje samega sebe, zbudila plemenito častilaskomnost in prinesla nam boljše igranje. Imamo ruskega režiserja ter tudi par domačih dokaj mar- livih režiserjev; dobra režija pa more celo iz notorično slabih igralcev ustvariti prav povoljne tipe. Gledalec navadno niti ne ve, kakšen vpliv in kakšne uspehe more imeti režiser, in hvali ponavadi sa- mo igralce.

Prepričan sem, da igrajo tudi v Mari- boru ponavadi bolje, nego so igrali tukaj. Zdi se mi, da so igro, v katero so bile po- mešane tudi ljubljanske moči, kar brez skušenj vrgli na oder. Režijskih naporov se ji ni poznalo, če izvajamo scenerijo, ki je bila čedna. Za kongres, kjer naj se pokažejo pred gosti, bi se ne smelo tako postopati. Ne more nam biti vseeno, kakšne vtise o naši glediščni kulturnosti odneso gostje seboj domov.

In gro bi si morali tudi z dobrim pre- mislekom izbrati. Ali je Finžgarjev »Divji lovec« posebno slovenski? Potek prizorov je gotovo zelo dober, fabula zanimiva, na- petost traja in raste do konca. Teatrlično dobra igra. Toda če jo prevedemo na nemščino in damo osebam alpsko-nemška imena, ne bi nihče dvomil, da je izvirno nemški komad one vrste, ki se naslanja

na Anzenbergerja. — In teh Salontiroler- jev, tudi Anzenbergerjevih in Gangofer- jevih, nisem mogel nikdar prenašati.

Ali so to kmetje? Ne, preoblečeni škrici so, ki skušajo z nerodnimi manira- mi in grobstvo kmete oponašati. Kmet ima seveda iste čute, kakor jih ima člo- vek vobče, tega ali onega stanu. Toda ocenjuje jih drugače; sentimentalnim po- javom redoma ne dopušča, da bi ga pre- vzel nad praktične potrebe življenja in naj mu sedi bol ljubezni še tako krepko v duši, ponavadi nam je ne kaže, gotovo pa ne z vtolnim patosom malomestnega Ro- meja. Naš kmet je na zunaj trd in osoren človek, ne pozna — kakor Hrvat — one- ga »maricanja«, ki je južnejšim ljudem v naravi in si daje pri vsaki priliki duška z različnimi »O majko moja mila«, »Mamma mia« itd.

Se profesor na gimnaziji nas je opo- zoril, naj se ne čudimo, ko smo brali v Homerju, da se je bojni junak Ahilej va- ljal po morskimi obali, prelival solze in tulil proti nebu. To so navade pač na jugu, ne pa pri nas, ki smo najbolj breztempera- mentno ljudstvo vse Evrope.

Naš človek se sramuje javno kazati

svoje nežnejše čute, naš kmet ne poljublja

posebno dostikrat svojih otrok, četudi bi se

dal raztrgati zanje. Raje pokaže svojo

ljubezen ali prijateljstvo s kako šaljivo

mišljeno grobstvo (česar tuji ponavadi

ne razumejo, ker vidijo le grobstvo).

Ceprav mestni človek, sem živel ob

velikih počitnicah vsega skupaj skoro dve

leti med Bohinjci, živel z njimi in jih

vzljubil. Poznal sem na vasi skoro vse

srčne zadeve. Pa taki niso ti ljudje, kakor

v takozvanih kmečkih igrah, niso Salon- tirolerji.

In Borštnik, ki je bil tudi nekoč delj časa v Bohinjski Srednjivasi na oddihu, je rekel: »Prokleto me je sedaj sram ti- stega »Revčka Andrejčka«; da bi ga le no- ben Bohinec nikdar ne prišel pogledat.«

Priljubljen tip te vrste igre je tudi »trdi oče«, bogat kmečki skopuh, ki tirani- zira hčer. Ne uvidevam pa prav nobene potrebe, da bi se moral neartikulirano pre- sikati in prerjoveti skozi vsvo igro in biti bolj podoben razbesneli gorili nego zakrkn- njenemu samogoltnemu. Borštnik je take vloge res včasih tudi podobno igral, dasi ni tako pretiral in — vse tudi ni bilo zla- to, kar je prinesel Borštnik kdaj na oder.

Nisem tega napisal iz veselja do za- blavljanja ali do kakega norčevanja, nego

ker je pač tako bilo in ker me je globoko

deprimiralo, da se ne igra boljše vprčo

gostov, ki so sami igralci. Povdarjam pa

tudi vnovič, kakor sem že nekoč, da ne

leži krivda toliko na igralsvu, kakor na

absolutnem dosedanjem pomanjkanju

vsakere slovenske igralske šole, ki bi to

ime zaslužila. Noben igralec se ni nikdar

učil govoriti in tako nam celo oni, ki so

nam najboljši, skoro brez izjeme prihajajo

na oder z govornico, ki se v ničemer ne

razlikuje od govornice kterikoli diletantov.

Če ima povrhu še govornico napako, ne-

razložno, prehitro govorjenje, požiranje

zlogov, nosi to soboj na oder in se niti ne

zaveda, da mu manjka bistvenega dela

onega, kar mora a priori prinesiti soboj

vsak igralec.

(Konec prihodnjé.)

Napredna in unitarska Jugoslavija ne more imeti interesa na tem, podpirati umetno Ukrajinstvo proti književnemu in političnemu edinstvu ruskega naroda in proti poljaki državi, ki pride s svojo vzhodno Galicijo tudi v poštev.

Vzhodno - galski »Ukrajinci« so objektivno ravno tako lahko Poljaki (ako niso hoteli biti Rusi), kakor so zagrebški kajkavci lahko postali Hrvati, ker niso postali - Slovenci.

Politične vesti.

Seja ministrskega sveta. Beograd, 14. julija. Danes dopoldne je bila seja ministrskega sveta pod predsedstvom ministra za konstitucije dr. Trifkovića. Podpisani je ukaz o napredovanju šumskih uradnikov in ukaz o imenovanju uradnikov v diplomatski službi. Vprašanje o rekonstrukciji vlade je latentno. Prihajajo različne kombinacije.

Minister Pribežević na dopustu. Iz Beograda javljajo, da odide koncem tega tedna minister prosvete Pribežević na 15dnevni dopust v Novi, hrvatski Primorje.

Pašićev dar vojakom. Ministrski predsednik Nikola Pašić je poslal vojakom, ki so bili ranjeni povodom atentata na regenta, po 300 dinarjev. Zdravje vojakov se polagoma boljša. Kabinetski šef g. Popović je tudi obiskal ranjenega Poissea, kateremu je izrazil željo ministrskega predsednika, da bi čimprej okreval.

Kongres muslimanske stranke. Sarajevo, 14. julija. Danes je prišel tu kongres jugoslovenske muslimanske stranke, ki razpravlja o strankinem programu in o nadaljnji taktiki stranke. Če pride v stranki do razkola, bo to vplivalo na nadaljni razvoj naše notranje politike. V muslimanskih krogih pričakujejo, da pride do konsolidacije stranke in da se bosta ob strani dr. Spahe in Karamehmedovića sporazumeli.

Poslanec Šček pri italijanskem ministrskem predsedniku Bonomiju. Iz Rima poročajo, da je ministrski predca Šček in imel z njim dolg razgovor sednik Bonomi 11. t. m. sprejel poslanca o raznih zahtevah in željah, katere mu je izrekel Šček. Bonomi se je zelo zanimal za poslančeve izjave o potrebi izmenjave denarja. Šček je poudarjal nujnost obnove na Gorickem, na kar je ministrski predsednik obljubil, da pride v kratkem poseben zastopnik vlade v porušene kraje, da si ogleda na licu mesta vso vojno nesrečo, na kar se bo delo obnove pospešilo. Bonomi je obljubil med drugim tudi, da se čimprej otvori jugoslovenske šole v Istri.

Francija in Jugoslavija. »Stam-pac« poroča o predgovorih rapalske pogodbe: Vseled ugotovitve, da se z ozirom na reško vprašanje komplicirana jugoslovenska intransigence ni mogla direktno zloziti, je sklenil Giolitti skupno s Sforzo, da jo zlozi potom Londona in Pariza. Da doseže to, je vzpostavil Giolitti dobre odnose z zavezniki. Kakor dokazuje »Zelena knjiga«, je šel Pariz Italiji veliko bolj na roko nego London. S pomočjo Pariza se je zlomil jugoslovenski odpor ter je prišlo do rapalske pogodbe. Od tega časa naprej datira ožja zveza med italijansko in francosko politiko, istodobno pa so se začele rahljati vezi med Italijo in Anglijo.

Francoski narodni praznik v Beogradu. Beograd, 14. julija. Na francoskem poslanstvu so danes proslavili francoski narodni praznik 14. julija, praznik zavzetja Bastije. Francoski poslanik Simon je s francosko kolonijo ob tej priliki posetil tudi beografske grobove padlih francoskih vojakov. Ministrski predsednik Pašić in ves diplomatski zbor so poslali čestitke.

Jugoslavija in Bolgarija. Kako javljajo »Petit Parisien«, je morala veposlanština konferenca v svoji večerajnji seji ugotoviti, da so jugoslovenske trditve, da je bolgarska vlada prikril-

venci. Slovanski svet je tako enoten, da se najdejo povsod prehodni pasji, ki jih lahko deneš k tej organizirani narodni ednici ali k drugi. Glavno je, da ne nastajajo nove jedinice...

Gori navedeni Tuškevič (če se ne motim: grofi) je po mišljenju Ukrajince, njegov brat pa je Poljak - prav tako je ta stvar, kakor če je v Dubrovniku en brat »Hrvat«, drugi pa »Srb«.

vala vojake in orožje, neosnovane. Konferenca se je domenila glede potrebnih ukrepov, da se Bolgarska prisili k popolni izvedbi razorožitve.

Neresnične vesti o atentatu na Pilsudskega. Iz Varšave poročajo: Tiskovno-politični odsek ministrskega predsedništva označuje kot popolnoma neresnične vesti inozemskih listov, da je bil na državnega predsednika Pilsudskega baje izvršen atentat.

Tretja internacionala za Ljenu. »Berliner Tageblatt« javlja iz Stockholma: Po vesteh moskovske internacionalne je razvidno, da se je Ljenu posrečilo pridobiti tretjo internacionala za to, da soglašajo z njegovo izpremenjeno politiko v Rusiji. V debati so Aleksandra Kolontaj, Buharin in zastopniki nemške komunistične stranke nastopili proti Ljenu. V obrambo Ljenuvove politike pa je Trockij nastopil proti Kolontajevi.

Zbližanje med Zedinjenimi državami in Anglijo. Ameriški poslanik Harvey v Londonu, je imel ob priliki proslave ameriške neodvisnosti govor, v katerem je med drugim izjavil, da je zblizanje med Zedinjenimi državami in Anglijo neprecenljivega pomena za ves svet. Atlantski ocean je prvokrat v zgodovini izločen v pomorski vojni. Sme se upati, da se bodo odstranile vse eventualne nevarnosti z ozirom na Tih ocean. Ko se doseže to, bo morala slediti mednarodna razorožitev, s čemur bo mir na zemlji vsaj za nekaj let zagotovljen.

Anglija proti šurnem delavniku. Vseled zahteve poslanske zbornice se bo angleška vlada ponovno udeležila debate o svojem sklepu, da ne ratificira sklepov delavske konference v Washingtonu, v kolikor se tičejo vprašanj glede brezposelnih delavske posredovalnice in tujih delavcev.

Angleška vlada bo zavrgla tudi dve od takozvanih konvencij in sicer šurni delavnik in materinsko skrbstvo. Chamberlain je podal načelno izjavo, da delavska konferenca v Washingtonu vsled pomanjkljivosti nima pravice delati sklepe, ki bi bili veljavni za ves svet. Na konferenci ni bilo zastopnikov Nemčije in Rusije, pa tudi Amerika se ni pridružila konvenciji.

»Edinost« o novi laški vladi. V uvodnem članku izvaja »Edinost« svoje nazore glede Bonomijeve vlade sledeče: Dasi je v začetku vse italijansko časopisje nastopalo proti Bonomiju, se je pokazal čez noč preokret. Vse se je sprijaznilo z Bonomijem in pričeli so ga podpirati tudi socialisti. Stališče socialistov je jasno. Še vedno so v vročem boju s fašisti in boj morejmo končati le, če podpre vlado. Nemogoče jim je sicer vstopiti naravnost v vlado, toda za nje zadostuje končno, če s podporo vlade dosežejo varstvo pred nasilji fašistov, kakor jim ga zakon jamči. In iz te kalkulacije socialistov ter iz očitne volje ljudske stranke, da se gre skupno s socialisti, je nastala Bonomijeva vlada. Za Slovence ne pri-najša Bonomi nobene novosti. Dasi so pod Giolittijem trpeli, kakor še nikoli, se tudi nove vlade ne morejo veseliti. »Ministrstvo za odrešene kraje«, glavni krivec vsega preganjanja, tudi že razglasi, da bo delo, ki ga je s tridimi rokami pričelo, krepko nadaljevalo in da je dano jamstvo, da bo uspešno izvršeno. Zato bodo Jugoslovani izrekli Bonomiju ravno tako svojo nezaupnico, kakor so jo izrekli v parlamentu Giolittiju in ljudstvo in poslanci bodo vlado, ki hoče Giolittijevo delo »krepko nadaljevati«, z vso silo pobijali.

Telefonska in brzojavna poročila.

TRGOVSKA POGAJANJA MED ITALIJO IN JUGOSLAVIJO.

d Berlin, 14. julija. »Berliner Tageblatt« poroča iz Beograda: Pogajanja med Italijo in Jugoslavijo za sklep kratkoročne trgovinske pogodbe bodo končana začetkom prihodnjega tedna, ker se je dosežal v vseh glavnih vprašanjih sporazum. Kakor se doznava z avstrijanske strani, Jugoslavija ne namera, da podpisati trgovinske pogodbe pred izvedbo rapalske pogodbe.

KONFERENCA V PORTOROSE.

d Dunaj, 14. julija. Kakor doznava »Neue Freie Presse« z diplomatske strani, se prične konferenca v Portorose dne 12. septembra t. l.

BAROŠKO VPRAŠANJE.

Rim, 13. julija. Na Consigli se vrši te dni posvetovanje za posvetovanjem, ki se tičejo vsa samo vprašanja baroškega pristanika. Bonomi izjavlja pri teh posvetovanjih, da baroško pristanisko pripade Jugoslaviji, kakor je to večkrat namignil tudi še prejšnji zunanji minister conte Sforza. Sedanja zunanja ministrstva razprava o tem, ali naj prizna rapalsko pogodbo v vsem obsegu, ali pa naj se postavi na stališče, da je vprašanje baroškega pristanika sporno ter spada pred nepriznivo razsodišče predsednika švicarske republike v zmislu člena 5. pogodbe. Zunanji minister Torretta izjavlja, da ga vežejo dogovori med jugoslovensko vlado in bivšim zunanjim ministrom, stavlja pa je vendarle Beogradu neke nove kompromisne predloge. Posvetovanja o Barosu se razširijo in dobe večjo važnost, ko prispe te dni iz Beograda tamkajšnji italijanski poslanik conte Manzoni.

IZ ITALIJE.

Fašisti odklonili premirje s socialisti. — Opuščanje delavcev v masah. — 25 milijonov lir za brezposelne. — Japonski prestolonaslednik v Rimu.

d Milan, 14. julija. Tukajšnji kongres fašistov je odklonil splošno premirje s socialisti in le privolil, da se od primera do primera sklenejo krajevni dogovori.

d Viterbo, 14. julija. Komunisti so streljali na avtomobil neke angleške rodbine. Sklepari so, da so fašisti v njem. Vseled strelkov je bila

ranjena lady Lucille Becket, sorodnica grofa Otona Czernina. En sin Jaromir, je bil ubit, drugemu sinu, Pavlu, so morali odrezati nogo, tretji, Edmund, in šofer sta bila le lahko ranjena.

d Rim, 14. julija. Tvornice Fiat v Turinu so zopet odpustile 4000 delavcev. V Genovi je bilo odpuščenih 1500 uradnikov in 15.000 delavcev. V Spezziji so začeli stavkati delavci ladjedelnice Ansaldo kot protest proti odpušcanju.

d Rim, 14. julija. Ministrski svet se je bavil s podporami za brezposelne, ki naj se zvišajo za 25 milijonov lir. Razen tega naj bi se z državnimi gradbami in s pomočjo tujih naročil ladjedelnicam omejila brezposelnost.

d Rim, 13. julija. Japonski prestolonaslednik je prisel semkaj. Na kolodvoru ga je sprejel kralj s spremstvom.

KONFERENCA ZA RAZOROŽITEV.

d Rim, 13. julija. Kakor javlja Agencija Stefani, je italijanska vlada sporočila predsedniku Hardinga, da bo z vsemi simpatijami sprejela njegov predlog, ki se nanaša na omejitve oboroževanja.

d Pariz, 13. julija. Predlog predsednika Hardinga za razorožitev je v vatikanskih krogih napravil izredno ugoden vtis, zlasti ker popolnoma soglašajo z idejami, ki jih je papež za vojne in tudi potem oznanjal v imenu krščanstva. Papež bo najbrže izdal encikliko, kjer se bo tudi s svoje strani obrnil do velesil s prošnjo, naj v resnici razorožijo.

Neodrešena domovina.

Krajevna imena v Julijski Benečiji. Pod vodstvom senatorja Salata se je sestala dne 12. julija v Rimu komisija, ki naj končno veljavno uredi vprašanje krajevnih imen v novih pokrajinah. Namen komisije je seveda izvesti popolno italijanizacijo imen in in dvoma, da bo to izvršeno z vso brezobzirnostjo proti našemu jeziku. Komisija ima svoje delo izvršiti tekom treh mesecev.

Minister za nove pokrajine Raineri je obiskal 11. julija Gorico, Tržič in druge kraje Goriške. V pogovorih, ki jih je imel z goriškim županom Bombičem in komisarjem Pettorinijem, je obljubil, da bo država s podvojenim silo nadaljevala z delom za vspostavitev od vojne prizadetih pokrajin. Poudarjal je končno tudi, da se mora z vsemi enakost postopati. Da bi že nehali z besedami in pričeli z dejanji!

Reškim legionarjem, v številu od 42 moč, ki so pod poveljstvom poročnika Tonacci zasedli Baroš, je civilni komisar Italije Foschini podaljšal ultimato do dne 15. julija. Celih 42 ljudi, pa je konec avtoritete laške vlade. Vse to govori dosti jasno, kako čiste namene ima Italija pri pogajanjih, ki jih vodi ravno sedaj z nami. Zato opetovano kličemo vsem: Bodite pozorni in previdni, ker italica fides, nulla fides!

Ustava Kraljevine Srbu Hrvatu in Slovencev.

Člen 54.

Noben čin kraljevske oblasti nima moči in se ne more izvršiti, ako ga niso podpisali pristojni ministri. Za vse kraljeve čine, ustne ali pismene, sopolisane ali nesopolisane, kakor tudi za vse njegovo postopanje političnega značaja, odgovarja pristojni minister. Za čine kralja kot vrhovnega poveljnika vojske, odgovarja minister vojne in mornarice.

Člen 55.

Kralj in prestolonaslednik sta polnoletna, ko dovršita 18. leto. Kraljeva oseba je nedotakljiva. Kralju se ne more ničesar postaviti v odgovornost in kralja se ne more tožiti. To pa ne velja za kraljevo privatno imetje.

Člen 56.

V Kraljevini Srbu, Hrvatov in Slovencev vlada Peter I. Karađorđević. Kralja Petra nasleduje prestolonaslednik Aleksander in njegovo moško potomstvo iz zakonitega zakona po vrsti prvorodenstva. Ako kralj nima moškega potomstva, doleti on sebi naslednika iz pobočne linije s privolitvijo narodne skupščine. Za to rešitev je potreben iz celokupnega števila članov narodne skupščine en glas nad polovico.

Člen 57.

Kraljevski dom tvorijo kraljica soproga, živi prednik in potomci kraljevi, v pravi liniji s svojimi soprogami, bratje po rojstvu in njihovi potomci s svojimi soprogi in sestre kralja vladarja. Odnosni položaj članov v kraljevskem domu se uredi s statutom, ki se ima zakoniti. Noben član kraljevskega doma ne more biti minister ali član narodne skupščine.

Člen 58.

Kralj polaga pred narodno skupščino prisego, ki se glasi tako-le: »Jaz, stopajoč na prestol kraljevine Srbu, Hrvatov in Slovencev in sprejemajoč kraljevsko oblast prisegam vsemogočnemu Bogu, da bom čuval edinstvo naroda, neodvisnost države in celoto državne oblasti in da bom držal ustavo nedotaknjeno. Po njej in po zakonih bom vladal in imel bom v vseh

svojih težnjah pred očmi dobrobit naroda. Tako mi gospod Bog pomagaj. Amen!«

Člen 59.

Kralj prebiva stalno v državi. Ako se pokaže potreba, da gre kralj iz države za kratko dobo, ga zastopa po pravu prestolonaslednik. Ako prestolonaslednik ni polnoleten in ako je zadržan, zastopa kralja ministrski svet. Zastopanje se vrši po nav-

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 15. julija 1921.

Kraljevi namestnik Ivan Hribar je, kakor smo že poročali, včeraj prisel v Ljubljano. Popoldne se je odpravil v Cerklje. Iz Cerklj odpotuje v Prago, od koder se vrne koncem tega meseca, najbrž 28. t. m., v Ljubljano, da prevzame po kraljevega namestnika.

Ostra obtožba državnega pravdnika napram slovenskemu odvjetniku. Uvodnik »Slov. Narod« od 12. t. m. »Pismo iz Avstrije«, ki je našel posebno v Mariboru v resnično narodnih krogih splošno odobravanje, je rodil v četrtki tudi pred kazenskim senatom iznenadenje. Obtožena je bila drzna korarka Nemka, Ema Müller, zaposlena v jeklarni v Guštaju (na Ravnah), kjer so se danes izmed 14 uradnikov samo 3 Slovenci, zaradi protidržavnega mišljenja. Müller je šla ob eks - kralja Karola povratku iz Ogrske v Gradec, se tamkaj še bolj nasrkala protijugoslovenskega duha in vrnila se, v pisarni pripovedovala o svojih vtisih glede bivšega kralja ter o svojem mišljenju glede razmerja med Slovenci in Srbi. »Karol Habsburžan bo še jugoslovenski kralj. Pričakovati je splošne mobilizacije - Srbi sami upoštevajo bolj Nemce kot nas Slovence, ker so Slovenci zanje veliko nižji kakor hlapci; Slovenci od Srbu nimajo ničesar in so samo zatirani...« Te svoje izbruhe je kvitirala še z zaničljivim: »Danke schön für solche Brüder« (Srbe). Pripovedovala je vsa navdušena o pozdravih bivšega kralja oziroma cesarja Karola. O tem se je pozneje med tovarniškimi uradniki govorilo v men-si in nekdo poslušalec se je čutil žaljenega, da se tako drzne nastopati Nemka in zahvaliti, da uživa naš kruh. Ema Müller je storila, kar store vsi nemški grešniki v takem slučaju, obrnila se je do uglednega slovenskega odvjetnika dr. I. v Mariboru, ki je nje-no zastopstvo tudi sprejel. Kakor rečeno, »Narodov« uvodnik od torka je povzročil čudež: sam prvi državni pravdnik dr. Grasselli, ki je zastopal obtožbo, je v prvici odločno nastopil javno, češ, »žalostno za slovenskega odvjetnika, da prevzame take zagovore.« Dr. I. se je opravičeval, da je zagovorništvu prevzel, ker so Müllerjevo iz sovraštva ovdali, da ji odvzamemo kruh, ter izjavil odločno: »Jaz bom vsakega Slovence zagovarjal, če se mu kaka krivica godi...« Obtožbenka se je še med razpravo vedla tako drzno, da je državni pravdnik razširil obtožbo radi žaljenja priče, nekega uradnika, ki je pozneje trdil, da Müllerjevo ni nihče ovdal radi koristolstva, ampak ker je bil dotičnik kot Jugoslovian užaljen, da taka Nemka pri nas tako nastopa. Ema Müller je bila obsojena na - 300 kron globe.

Pogreb srbskega novinarja. Včeraj ob 2. popoldne so ljubljanski novinarji spremili k zadnjemu počitku beografskega tovariša, urednika »Pokreta«, legionarja Radivoja Veselinovića. Pogrebne obrede je opravil pravoslavni svečenik protojerej g. Dimitrije Janković pred mrtvašnico javne bolnišnice ob navzočnosti žalujoče vdove ge. Evice, častniške zbornice in počastne čete, kakor tudi ljubljanski tovarišev in zastopnikov dobrovoljcev. Kondukt, skromen in tih, je šel tja do groba, kjer mu je predsednik ljubljanske sekcije Udruženja, g. Smodej, govoril kratek poslovinli govor. Počastna četa je oddala hrabremu legionarju, ki je bil najprej interniran v Aradu, a se je potem kot dobrovoljec udeleževal bojev na dobroški in solunski fronti, zadnji salut. Radivoj Veselinović je pred tedni prišel v Slovenijo, da bi tu v Topolšici iskal leka svoji zavrtni boleznijetiki. Ker pa je bil zelo slab, je moral oditi v ljubljansko bolnišnico, kjer ga je sprejela bela žena.

Zavarovanje blaga in prtljage na železnica. V ministrstvu za promet se je vršila konferenca zaradi zavarovanja blaga in prtljage na železnica. Razen pristojnih organov ministrstva za promet so prisostvovali konferenci zastopniki domačih in češkoslovaških zavarovalnih družb. S pristojne strani se je ob tej priliki izrazila želja, naj bi se čim prej organiziralo zavarovanje na praktičen način, kakor je v drugih naprednih državah, kjer se zavarovanje vrši pri železniških blagajnah samih potom priznanic. Po razpravi se je dosegl sporazum, da naj zavarovalne družbe izdelajo načrt o osnovanju posebne zavarovalne družbe za blago in prtljago na železnica, ki naj bi stopile v mednarodne zveze s podobnimi družbami.

Slovenski fantje - vojaki v Negotinu, preko 400 po številu, se obračajo tem potom na dobroerčne osebe s prošnjo, naj jim vpošljejo slovenskih knjig in časopisov. V vsaki prejemni rodolini je gotovo nekaj knjig, ki jih nihče ne potrebuje in ki bi jim tako lahko nudile v prostem času zabavo in pouk. Pošiljatelj se prošjo na naslov: Slovenski fantje 9. peš. puka, Negotin, Srbija.

Naš rojak - zdravnik prezidenta dr. Masaryka. Vseučiliški docent dr. Ivan Matko v Mariboru je dobil od pisarne prezidenta Češkoslovaške republike dr. Masaryka z ozirom na to, da je bil med onimi, ki so letili g. prezidenta, tole pismo: »Velečenjeni gospod profesor! Na direktni ukaz g. prezidenta usojaj si Vam podpisana pisma izraziti zahvalo za učinkovito sodelovanje pri zdravljenju g. prezidenta.

Poroka v Ormožu. V nedeljo, 10. t. m., se je tukaj poročil železniški uradnik v Zagrebu Ivica Trstenjak z učiteljico Marto Gomzijevo. Bilo srečno! V majhnem krogu se je nabralo za Jugoslovensko Matico 260 K.

Kongres srednješolcev v Beogradu. Jugoslovensko združenje srednješolcev je v četrtki končalo svoj tretji kongres, katerega so se udeležili delegati iz vse države. Zvečer je bil banket, katerega se je udeležilo približno 200 oseb.

Ekspozitno akademijo na vseučilišču v Gorenoblu na Francoskem je dovršil 5. t. m. g. Vladimir Perše iz Ročinja na Gorickem.

Nadučitelj Sim. Punčah. V ponedeljek, 11. t. m. je umrl kot žrtve stanovalniške miselje v Marmontovi ulici Simon Punčah, nadučitelj v p. ustanoviteli družstva upokojenega učitelja in člana občine Rudnik. Ker ni mogel kljub naporu iskanju po mestu in okolici dobiti nikler stanovanja ter bi se bil moral s 1. avgustom preseliti iz šole pred par leti zase zgrajene, a medtem prodane vile na cesti, ga je to tako užalo, da je obol el ter legel v prezgodnji grob. Služboval je na raznih krajih po deželi. V Rudniku je izposloval tamošnjim prebivalcem samostojno občno, v Prestraneku pa je ustanovil daleč na okoli znani Pivski kvartet. Bil je ljubitelj in do zadnje dobe živahno delaven mož. Blag mu spomin!

Nagla smrt. Z Boh. Bele poročajo: Vseled izbruhla krvi je na gloma 13. julija umrla tukaj na Bohinjki Beli na počitnicah bivajoča g. učiteljica Marijana Torelli iz Skarvčine. Upala je na ozdravljenje, a prehitela jo je smrt. N. v m. p.!

Dopusti učitelstvu. Višja šolska oblast je uredila zadnji čas in tudi že začetkom leta 1919. to zadevo tako, da dobe omožene učiteljice za dobo poroda tedenski dopust, sicer pa se dovoli učitelstvu dopust le v slučaju bolezni, o kateri pa se mora izkazati vsakdo z uradnozdravniškim izpričevalom. Šele po uradnikozdravniški preiskavi se za vsak slučaj posebej dovoli bolezenski dopust. Tudi zdravstveni odsek bo imel pri tem odločevati.

Lovski uspeh. Na Čratinu pod Krimom je ustrelil medveda g. Igor Tavčar, stud. medicinec, iz Ljubljane.

250 jugoslovenskih družin - žrtve povodnj v Pueblu v Ameriki. Pred dnevi smo poročali o strašni povodnji, ki je odplavila cvetočo slovensko naselbino v Pueblu, Colorado, v Ameriki. Sedaj nam poročajo, da izmed žrtve strasne povodnji ni nič manj kot 50 jugoslovenskih družin. Nesrečnikom se hoče izdatno pomagati, zato se je pričelo z nabiranjem prispevkov. Vse denarne pošiljke in čeki naj se naslovijo na ime: Pueblo Jugoslav Relief, Frank Grahek, Treasurer, Minniqua Bank, Pueblo, Colo.

Javna dražba. Dne 18. 7. t. l. ob 14. uri bo začela pri polic. ravnatelstvu v Ljubljani javna dražba raznih vrst od urada zoper veriznike itd. zaplenjenega blaga. Prodajalo se bo klobuke, slamnike, manufakturno blago, bakrene žice in druge stvari. Dražba se bo nadaljevala potem dnevno od 14. ure naprej do razprodaje vsega blaga. Natančnejši podatki so razvidni iz razglasa na deski za objave policijskega ravnateljstva.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Preški srednješolci iz Maribora uprizoré v nedeljo 17. t. m. ob 3. popoldne v prostorih g. Repenška Meškovo dramo »Mati«. Po igri prosta zabava, srečolov in ples. Čisti dobicek je namenjen »Dijaški kuhinji« v Mariboru. Pričakuje se obila ne udeležbe.

Selitev v novozgrajene hiše. Meseca avgusta bo vporabnih v Ljubljani osem novih hiš, odnosno vil, v katere se bodo smele stranke seliti. Ker se bo preselilo v tem roku največ uradniških družin, bodo s tem marsikateri drugi družini izpraznjena stanovanja nakazana. Da bo pri tem tudi famozna »stanovanjska naredbac igrala precejšnjo vlogo, se umeje.

Parni valjar obdeluje zdaj in utruje cesto na južno železnico. Delo bo na zaradi tira cestne železnice, na žm-

gi strani pa zaradi vednega voznega prometa, ki ni nič ustavljen, precej ovirano.

— Na veverico streljal, človeka zadel. Aleksander Usar, vpokojeni rač. svetnik iz Gradca, ima svoje posestvo v Zavrču pri Ptuj. Lani maja jutraj je iz svoje sobe streljal na črešno — kakor pravi, misleč, da se nahaja tam veverica. Ko pa je ustrelil, se je začel človeški krič, bil je njegov vinar Viktor Gahun, ki je zanj (Usarja) obiral prve češnje. K sreči ga je strel le lahko poškodoval. Usar je bil pred okrajnim sodiščem v Ptuj obsojen na 3 dni zapor. Proti tej razsodbi se je pritožil na vzklicni senat v Mariboru, ki je dne 14. t. m. razsodbo potrdil, toda kazenski svetnik je denarno globno 600 K — kolikor znaša mesečna pokojnina rač. svetnika v Nemški Avstriji.

— Obsojen mlad svinjar. Jakob Bušakovič iz Kupotincev (Ljutomer) je šele 16 let star, pa že popolnoma izpržen. Zlorabil je spolno dve deklici, eno 6 let, drugo 10 let staro. To mu še ni zadostovalo. Ko je pustil svojo mamo žrtve na tleh v hlevu, se je spozabil še na — kravi vprito otroka. Obsojen je na 8 mesecev težke ječe.

— Žrtev Save. Iz Trbovelj nam javljajo, da je 13. t. m. med kopanjem v Savi utonil 22letni železniški uradnik Stanko Skarabot, rodom Gorican. Hotel je prepraviti zelo deroče mesto Save, čeprav so ga proti temu svarili njegovi tovariši.

— Pozor na nezrelo sadje! Vsako leto se pojavlja v naših krajih ob dozori sadja med otroci — griza, ki se epidemično širi. Pa tudi starejšim ljudem ne prizaneša. Pri nas bo dozorelo v dveh ali treh tednih takozvano zgodnje sadje. Ker segajo otroci navadno že po napol zrelem sadju, se pojavi potem med njimi navadno griza, ki se hitro širi. Starši, pazite na svoje otroke, da ne bodo jedli ne napol dozorelega, pa tudi ne onesnaženega sadja!

— Delavske nesreče. Pleskar Južne železnice Karel Sijart je včeraj popoldne med pleskanjem na glavnem kolodvoru padel z visokega odra in se močno poškodoval po glavi. — Delavec kemične tovarne Peter Rotar si je s krampom prebil desno nogo.

— Strela je ubila. Na Klancu pri Kranju je v tork popoldne med nevihto udarila strela in ubila mlado vdovo posestnico Ivano Kreč.

— Železniška nesreča. Na postaji južne železnice v Kresnicah je danes ob 3. jutraj ponesrečil postajni odpravnik Milan Pirnat, stanujoč v Ljubljani. Vlak ga je zagrabil in podrl na tla. Poškodba je lahka, značaja. Sprejeli so ga v ljubljansko bolnico.

— Nova določila o policijski uri. Deželna vlada je določila, da velja kot policijska ura: a) v poletnem času od dne 16. junija do vstega dne 15. septembra: za mesta Ljubljano, Maribor, Ptuj, Celje in Novo mesto in za zdravilišči Bled in Rogaško Slatino: za gostilne 23. (11.) ura, za kavarne 24. (12.) ura; za vse druge kraje: za gostilne in kavarne 23. (11.) ura; b) v zimskem času od dne 16. septembra do vstega dne 15. junija: za mesta Ljubljano, Maribor, Ptuj, Celje in Novo mesto: za gostilne 23. (11.) ura, za kavarne 24. (12.) ura; za vse druge kraje: za gostilne 21. (9.) ura, za kavarne 22. (10.) ura. — Podaljšano policijsko uro dovoljuje v izjemnih primerih poverjenost za notranje zadeve. — Železniške restavracije smejo biti odprte čez policijsko uro do odhoda zadnjega železniškega potniškega vlaka pred polnočjo. — Brezalkoholne restavracije in kavarne, to je obrati, kjer se sploh ne točijo alkoholne pijače, niti kot pri mes k čaju, kavi itd., se ne smatrajo za gostilne ali kavarne v zmislu teh določil; za nje torej ne velja policijska ura. — Obrtno oblastvo lahko odredi na podstavu § 54. obrtnega reda za posamezne kraje ali za posamezne vrste obratov ali pa za posamezne obrate policijsko uro tudi bolj zgodaj, nego je določeno spredaj. — Obrtno oblastvo v Ljubljani pa mora v takih primerih preizkusiti mnenje državnega policijskega oblastva. — Za sprejemanje potnikov v gostilnah s prenočiščem (hostelih) velja drugi odstavek § 1. ministrske navedbe z dne 3. aprila 1. 1855. drž. zak. št. 62, to je, potniki se smejo sprejemati tudi po policijski uri. — Prestopki teh določil se bodo kaznovali po veljavnih predpisih.

— Ribno pri Bledu. Pišejo nam: O nas Ribnanih se je dosedaj le malo slišalo. Vendar pa ne spimo. V nedeljo, 3. julija, smo prav na slovesen način obhajali sprejete ustave in se veselili, da se je ponesrečil atentat na regenta Aleksandra. Že na vse zgodaj so začeli pokati topiči. Tukajšnje gasilno društvo se je v kroju in z društveno zastavo v polnem številu udeležilo zahtevalne maše. Na koncu maše pa je zadelo iz 30 grl novoustanovljenega pevskega zbora: »Lepa naša domovinka! Čast pevci!« Pripomniti pa imamo, nekdo ne more poslušati naše himne in jo je že v sredini pesmi odkril izpred altara. Tudi nobena trobovnica ni vihrala z zvonika. Ljudstvo se je zgrajalo nad tem. Popoldne smo se zbrali v gostilni g. Gabrijele Ferjanca, kjer je med pokanjem topičev zapelo pevaško društvo več pesmic. Tudi za »Jugoslovensko Matice« smo nabrali nekaj stotakov v spomin proslave. Da

smo Ribnani ta dan proslavili tako slovesno, se imamo zahvaliti veliki poštvovalnosti g. lesnega trgovca J. Justina ki je mnogo pripomogel k slavnosti. Vsa čast pa tudi pevskemu zboru, ki po enomesečnem obstanu prekosil marsikateri starejši zbor. Zato kličem Ribnanom: »Le tako naprej« Ribnan.

— Prejemki aktivnih in penzioniranih orožnikov v Jugoslaviji. Pišejo nam: Aktivni orožniški narednik, okrog 30 službenih let, dobiva mesečne plače 150 din. = 600 kron, službene doklade 60 din. = 240 kron in draginske doklade 300 din. = 1200 K, skupaj 2040 K. Vpokojeni orožniški narednik z enakimi službenimi leti, po pretrašku vpokojen, dobiva okrog 50 dinarjev mesečno pokojnine = 200 K in 850 K draginske doklade, skupaj 1050 K. Ali ni potrebno, da bi se tem orožnikom priznala njihova poslednja plača in službena doklada po odstotkih službenih let, ne pa po avstrijskih prepisih.

— Vinski oddelek na ljubljanskem velesejmu. Na ljubljanskem od dne 13. do 24. avgusta t. l. vršečem se velesejmu bo v posebnem vinskem oddelku pavilijona »G« razstavljenih čez 150 raznih izbranih vinskih vrst iz najboljših štajerskih in kranjskih vinskih gor. Ta vina se bodo točila v razstavnem prostoru po kozarčkah tako, da bo mogel vsak obiskovalec in interesent pokušati različne vrste ter obenem skleniti s producenti tudi eventualno kupčijo. Tako si lahko marsikateri gostilničar, odnosno vinski trgovec prihrani mnogo časa in stroškov, ki bi ga moral drugače žrtvovati s potovanjem in z iskanjem dobre kapljice po raznih vinorodnih krajih. Razstavljalci-producenti bodo razvidni iz posebnih katalogov. Glede nadaljnjih tozadevnih pjasnil se je obrniti v Ljubljani na višjega kletarskega nadzornika dr. Gombača, Dunajska cesta 33, ter na Kmetijsko družbo, v Mariboru pa na vinarški odsek.

— Na puškarski šoli v Kranju sta razpisani službi ravnatelja in učitelja za risanje. Plače so enake kakor pri srednješolskih nastavnih v Sloveniji. Za službo ravnatelja se zahteva inženerski izpit iz strojne stroke ali pa primerna vojaško - tehniška izobrazba, za učitelja risanja srednješolski izpit ali absolutorij umetne-obrtno šole. Prošnje je vlagati do 10. avgusta t. l. pri oddelku ministrstva trgovine in industrije v Ljubljani. Več pove »Natečaj« v »Uradnem Listu« št. 78.

— Odvritev telefonske centrale v Sevnici. Pri poštnem in brzojavnem uradu Sevnica se je dne 24. junija t. l. otvorila telefonska centrala z javno govorilnico za krajevni in medkrajevni promet, z omejeno dnevno službo. — Razpisi učiteljskih služb v »Uradnem Listu«. Ker so dosedaj okrajni šolski sveti za službene razpise v »Uradnem Listu«, ki jih je odredil v. š. svet, plačevali upravništvu inšeratne stroške sami, je le - ta sedaj odredil, da se jim bodo ti stroški povrnili, za bodoče pa se bodo poravnali od v. š. sveta, kateremu jih bo odsej pošiljali.

— Iz blaznice pobegnil. Danes popoldne je pobegnil iz blaznice-hiralnice nemško govoreči Adolf Ganselmayer. Obklečen je v salonsko suknjo. Rad govori o »milijonih«.

— Požar v železnikih. Dne 13. t. m. je izbruhnil požar v hlevu posestnika Josipa Košmelja v Železnikih. V najkrajšem času je bil hlev popolnoma uničen. Odločnosti in požrtvovalnosti požarne breme je zahvaliti, da se ni požar razširil dalje, ki bi bil upepeli vse železnike. Posestnik Košmelj ima 60.000 K škode.

— Žepna tatvina. G. Ivanu Poženelu je med vožnjo v tramvaju od glavnega kolodvora do Krekovega trga neznan žepar izmaknil denarnico s 6000 K gotovine.

— Ubežli carinik. Iz Maribora nam javljajo, da je v Avstrijo pobegnil carinski pripravnik Kert Vinko. Oddelke finančne kontrole v Gor. Cmurku ga je po službenih opravilih poslal v Zg. Radgono. Kertu je bila poveljena svota 400 dinarjev in službeno kolo. V Radgoni se je preoblekel in s kolesom popihal v Avstrijo.

— Opozorjamo na inšerati o otvoritvi pisarne za železniške zadeve, ki jo bo vodil bivši ravnatelj drž. žel. R. Golob, priznan strokovnjak v žel. komercialnih poslih. Z otvoritvijo take pisarne bo gotovo vstreženo našim trgovskim krogom.

Zdravstvo.

— Jetika je najbolj razširjena ljudska bolezen. Vsak olikan človek mora vedeti vsaj vse najvažnejše o jetiki, posebno javni nameščenci, učitelji, duhovniki itd. Slovenski špecialist za pljučne bolezni dr. Pečnik nam podaja v svoji knjigi »Jetika« kratko jedrnatost sliko o jetiki, kako nastane in kako se dandanes zdravi. Vsebinska knjiga je bogata kljub temu, da ima le 48 strani, vsakdo bo našel mnogo podučnega v nji. V prvi vrsti seveda jetičniki. Knjiga je izšla v založbi knjigarne Goričar & Leskovšek v Celju, dobi se pa tudi v vseh drugih knjigarnah v Jugoslaviji. Cena izvodu 8 K, s poštnino K 8.80. Denar se naj pošlje naprej.

— Zdravstveno stanje v Ljubljani. Tedenski zdravstveni izkaz za čas od 9. do 9. t. m. navaja sledeč zdravstveno stanje v Ljubljani: rojenih 26, 9 moških in 17 žensk, 1 mrtvorjen. Umrlo 28, 16 moških in 12 žensk, od teh domačinov 15, tujecev 13, v zavodih 17. Smrtne vzroke: 2 slučaja življenjske slabosti, jetika 7, možganska kap 2, srčna hiba 4, rak 2, drugi naravni vzroki 10, smrtna poškodba 1. Naznanjene nalezljive bolezni: davica 1, škrlatinka 1, griza 2.

Kultura.

— Jugoslovenskim umetnikom! Starešinstvo Jugoslovenskega Sokolskega Saveza razpisuje natečaj: I. Za umetniški načrt lepaka za I. jugoslovenski vsesokolski zlet v Ljubljani 1. 1922. II. Za 6 umetniških sokolskih razglednic v barvah. III. Za zletni znak iz kovine z zaponko (zletna legitimacija). Ideja naj bo sokolska, osnutki izdelani v barvah, izvedeni oni za znak. Predložene načrte bo ocenila posebna komisija. Za najboljši načrt se določene sledeče nagrade: ad I. 1000 din. in 500 din., ad II. po 500 din., ad III. 1000 din. in 500 din. Starešinstvo si pridržuje pravico odkupiti ostale osnutke, ki jim ne bo priznana nagrada. Načrte je poslati na običajni način do 15. oktobra t. l. na naslov: Jugoslovenski-Sokolski Savez v Ljubljani, Narodni dom.

— Novi ravnatelj zagrebške drame. »Narodne Novine« priobčujejo imenovanje dr. Branimira Vizner-Livadića za ravnatelja zagrebške drame.

Sokolstvo.

— Ljubljanski Sokol ponovno opozarja naklonjeno mu občinstvo na telovadno akademijo Krapinskega moškega naraščaja. Dve vzorni vrsti tega naraščaja bosta izvajali pod vodstvom brata Mohorića sledeče točke: 1. redovne vaje, 2. proste vaje, 3. vaje s palicami, 4. francoski boks, 5. skupine, 6. igre, 7. raznoterosti. Pričetek akademije je točno ob 8. zvečer v telovadnici v Narodnem domu. Krapinski naraščaj je nastopil že pri mariborskem pokrajinskem zletu vurno. Zategadelj naj si ljubljansko občinstvo ogleda vztrajnost in discipliniranost sokolskega dela že pri tem naraščaju. Krapinski naraščaj si je nadel nalogo, ogledati si vsa večja in znamenitejša mesta Jugoslavije. Da si krije nekoliko stroške, nastopi na nekaterih važnejših mestih z gornjim sporedom. Ljubljansko občinstvo pa bo gotovo vsled tega posetilo akademijo in podprlo naraščaj z gromotnimi prispevki za nadaljno potovanje. Pobirajo se le prostovoljni prispevki.

— Lokalni ogled za določitev telovadišča za I. jugoslovenski vsesokolski zlet v Ljubljani v letu 1922. se vrši v soboto, dne 16. julija, ob 4. popoldne. Zbirališče pred Narodnim domom. K lokalnemu ogledu so vabljeni vsi člani Saveznega starešinstva in tehničnega odbora ter bratje načelniki zletnih odsekov.

— Sokolsko društvo v Šiški priredijo nedeljo dne 17. t. m. veliko javno telovadbo ob pol 4. popoldne na vojaškem letališču v Šiški. Po telovadbi vrtna veselica na Bellevue. — Zdravo!

— Sokol v Medvodah priredi v nedeljo, dne 17. t. m. javni nastop in veliko vrtno veselico. Pred nastopom se vrši ob 13. obhod skozi Medvode - Vaše - Svetje z godbo »Zveze jugoslov. železničarjev«. Vabimo k tej naši prireditvi vse Sokole in prijatelje Sokolstva.

— Korosko sokolsko okrožje ima dne 17. julija t. l. svoj okrožni zlet v Marenbergu. Sprejem društev in gostov ob pol 7. uri na kolodvoru Vuhred - Marenberg. Ob 3. popoldne javna telovadba in ljudska veselica. Pričakuje se obilna udeležba, zlasti iz Maribora, Slovenigrada, vse gornje drave in mežiške doline, da pokažejo v tem obsejnem trgu, nekdanji nemški trdnjavi, moč sokolske ideje. Pridite vsi, katerim je le količica dana možnost!

Društvene vesti.

— Posvetovanja hišnih posestnikov. V nedeljo, dne 10. t. m. in v ponedeljek 11. t. m. vršila so se v Zagrebu važna posvetovanja zastopnikov društev hišnih posestnikov iz Hrvatske, Slavonije ter Slovenije, na katerih se je zlasti razpravljalo o novi stanovanski naredbi, k tej izdanem pravilniku, kateri v marsikaterih točkah presega določila navedbe in se bodo proti takim točkam podvzeli potrebni skupni koraki. Razpravljalo se je dalje o namerani ustanovitvi »Udruženja za zaščito lastnine«, v kateri bi bili združeni vsi stanovi, ki morajo braniti in varovati svojo lastnino, katero »Udruženje« je predlagalo društvo hišnih posestnikov v Beogradu. Sklepalo se je tudi o tem, da bi se v celi državi združili v močni organizaciji vsi hišni in zemljiški posestniki. Slična posvetovanja se bodo nadaljevala v drugih mestih.

— Društvo konceptnih uradnikov politične uprave za Slovenijo je imelo dne 23. junija 1921 popoldne svoj izredni občni zbor v zborovalnici na mestnem magistratu v Ljubljani. Občni zbor, ki so se ga v posebno častnem številu udeležili zunanji člani, je obširno razmotril sedanji položaj konceptnega uradništva v državi ter storil končno naslednje sklepe: 1.) Društvo stoji v stik z že obstoječimi društvi državnih konceptnih uradnikov, da se osnuje skupno udruženje za celo državo. 2.) Poteguje se za to, da se dovoli vsem konceptnim uradnikom s fakultetno naobrazbo posebna fakultetna doklada, kakor jo imajo že sodniki. 3.) Delati na to, da se v novi službeni pragmatiki zagotovi konceptnemu uradništvu njegovi službi primerno stališče. V novi odbor so bili izvoljeni naslednji člani: Dr. Ignacij Rutar za predsednika, dr. Spiller Muys za podpredsednika, za odbornike oziroma namestnike: dr. Rudolf pl. Andrejka, dr. Vladimir Borštnik, dr. Mirko Brezgar, dr. Franc Zobeč, Narte Velikonja, Stanko Masič, dr. Franc Trstenjak in Fran Makar, za preglednika računov pa Janko Kremenšek in dr. Fran Skaberne. — Sedež društva je v Ljubljani v deželnovladni palači na Bleiweisovi cesti, kjer posluje predsednik. Nanj naj se naslavljajo vse pisma in dopisi.

— Podružnica »Kola« jugoslovenskih sester v Kranju je priredila na Vidov dan slavlje, katerega se je udeležilo mnogobrojno občinstvo. Profesor Marinko je govoril o ujedinjenju našega naroda, nato so sledile deklaracije. Tudi za vsakovrstno razvedrilje je bilo dobro preskrbljeno. Gromotni uspeh je bil nad vse pričakovanje razveseljivo, za kar izreka odbor najtoplejšo zahvalo vsem darovalcem, posebno pa vsem onim, ki so s svojo požrtvovalnostjo pripomogli k tako lepemu uspehu.

— Pevsko društvo Krakovo - Trnovo priredi v nedeljo, dne 17. t. m. pešizlet čez Golovec na Laverco k Ogrinu. Zbirališče na Opekarski cesti pri novozgrajenem mostu. Odhod ob 2. popoldne. Vabijo se vsi podporniki in prijatelji društva.

— Jugoslovensko napredno akademsko društvo »Jadrani« v Ljubljani se tem potom kar najiskrenejše zahvaljuje za požrtvovalnost narodnih dam in celokupnega občinstva iz Kamnika, ki je s svojim razumevanjem pripomoglo društvu začasa uprizaritve Cankarjeve farse »Pohujšanje v dolini Šentiljorjanski« — do lepega moralnega in gromotnega uspeha. Posebej se pa zahvalimo še Kamniški Čitalnici, ki nam je dala na razpolago svoje prostore in pa dijaškemu orkestralnemu društvu, ki je sodelovalo iz prijaznosti pri prireditvi. Odbor.

Turistika in sport.

— Sparta : Svoboda igrata v soboto, 16. julija prijateljsko nogometno tekmo ob pol 19. na prestoru Ilirije. V tej tekmi si bosta stala v letošnji sezoni oba kluba prvi nasproti. Sparta, ki utegne postati vsled svoje lepe in smiselne igre, edini realni rival našil Iliriji v Ljubljani, bo gotovo kar najnevarnejši nasprotnik prvotredni ljubljanski Svobodi. Tekma bo deloma že tudi odločilna za jesensko prvenstvo.

„Tajno boljševiško društvo“.

Senzacionalni proces proti mlademu Rudolfu Sattlerju pred zadnjo poroto je vzbudil splošno zanimanje. Veliko senzacijo in mnogo komentarjev pa je povzročil oprostili pravdorek porotnikov, ker so krivdo Sattlerjevo zanikali, čeprav je skušal odpeljati mladega Polakovega sina. Efekt te oprostitve je v zločinskih krogih bil naravnost velikanski. Organizirala se je družba, ki je tovarnarju Pollaku začela pisati razna grozila in izsiljevalna pisma.

»Tajno boljševiško društvo« je zahtevalo od tovarnarja Pollaka razne velike svote. Tako pred mesec dni sprva 25.000 dinarjev, pozneje pa celo 125.000 dinarjev. To društvo je v pisnih grozilo Pollaku, da bo streglo po njegovem in njegove družine življenju, če ne položi pod naslovom »France Drazil št. 425« zahtevane svote v Škodlarjevi gostilni na Brezju pri Dobrovi.

Zadeva je bila prijavljena policijskemu ravnateljstvu. Neki postrežek je v resnici nesel Pollakov zavitek z 200 K v omenjeno gostilno. Številni detektivi so potem opazovali prihajajoče. Okoli večera je prišel v gostilno 15leten deček France Bregant z Dobrove s pisnom, da Škodlar izroči zavitek dečku. Deček je gostilničarju Josipu Smukavcu povedal, da mu je to pismo dala neka stara ženska-tujka in da ga čaka pri mostiču na Dobrovi. Smukavec je šel z dečkom do mostiča, toda ženska je izginila. Po dolgotrajnih in zelo vztrajnih poizvedbah so sedaj policijski organi izsledili dotično tujko v osebi 46letne delavke Marije Šurca, stanujoče na Glincah. Po dolgih konfrontacijah je Šurca priznala soudeležbo, izgovarja se pa, da sta glavna krivca dva moška. Policija sedaj zaleduje ne ljubimca Antona B., ki se potika okrog. Idejalni povzročitelj te organizacije pa je gotovo delavski Rudolf Sattler. Delavko Marijo Šurca ki je doma od Sv. Katarine, so aretirali in izročili sodišču.

Gospodarske vesti.

Borza.

—d Zagreb, 14. julija. Devize: Dunaj 20.40—20.45, Berlin 206—207, Budimpešta 0—55.50, Italija 727—728, London 0—572, Newyork (kabel) 155—155.50, (ček) 153.50 do 154, Pariz 1221—1223, Praga 205 do 205.50, Svica 0—2605. Valute: Ameriški dolarji 151.50—152, avstrijske krone 21.50 do 22.50, carski rublji 30—0, češkoslovaške krone 215—0, napoleondori 516—518, nemške marke 214—215, turške lire 530—0.

—d Curih, 14. julija. Devize: Bero-lin 8.05, Holandija 193.25, Novi Jork 605, London 22.02, Pariz 47.85, Milan 27.90, Bruselj 46.35, Kodanj 97.25, Stockholm 128, Kristijanija 82.50, Madrid 77.75, Buenos Aires 175, Praga 7.95, Varšava 0.32, Zagreb 3.90, Budimpešta 2.15, Bukarešta 8.60, avstr. krone 0.80.

—d Dunaj, 14. julija. Devize: Amsterdam 24.525—24.625, Zagreb 494—498, Beograd 1976—1996, Berlin 1022—1029, Budimpešta 267.50—270.50, Bukarešta 1095 do 1105, London 2792.50—2812.50, Milan 3540—3560, Newyork 767—771, Pariz 6015 do 6055, Praga 1016.50—1022.50, Sofija 665 do 675, Varšava 42—44, Curih 12.700 do 12.750. Valute: Ameriški dolarji 761—765, bolgarski levi 665—675, nemške marke 1025.50—1031.50, angleški funti 2780 do 2800, francoski franki 5997.50—6037.50, holandski goldinarji 24.425—24.525, italijanske lire 3547.50—3567.50, jugoslovenski dinarji tisočaki 1966—1986, stotaki 1956 do 1976, poljske marke 41—43, romunski lei 1090—1100, švicarski franki 12.625—12.675, češkoslovaške krone 1020—1026, madžarske krone 267.625—270.625.

— g Vlada subvencija za ljubljanski velesejem. Iz Beograda poročajo: Ministrski svet je svoječasno sklenil, da se dovoli za prireditel-

tev ljubljanskega velesejma država na podpora v znsku 150.000 dinarjev. To podpora je izposloval in stavl tudi tozadevni predlog v ministrskem svetu poljedelski minister Ivan Pucelj, ki sploh z vso vnmemo in z velikim razumevanjem podpira prireditel ljubljanskega velesejma.

— g Ureditel obsejnega prometa. Maribor, 14. julija. Jutri 15. t. m. nameravajo od nemške strani ukiniti tranzitni promet Maribor - Ljutomer, če se ne izpolnijo nemške zahteve glede ureditve obsejnega prometa. V slučaju, da bodo Nemci v resnici skušali ukiniti promet na tej progi, nameravajo naši zapreti promet na Korosko.

— o Promet z Avstrijo. Maribor, 14. lila. Blagovni promet, zlasti izvoz v Avstrijo je zelo omejen. Cene živlom v Avstriji so zelo padle.

— g Promet z Madžarsko. Iz Beograda javljajo, da je direktni promet z Madžarsko odložen na 15. t. m.

— g Madžarski bankovci. Z ozirom na podaljšanje roka po madžarski vladi prevzame devizna centrala madžarsko žigosane tisočkronske bankovce do vstetega 15. t. m. madžarsko žigosane stotkronske bankovce pa do vstetega 31. t. m. od članov in komisinarjev za izvedbo pristojbine proste izmenjave v Budimpešti.

— g Izvoz Jugoslavije. Iz Beograda javljajo, da je na podlagi zbranega statističnega materijala znašal izvoz v prvih štirih mesecih t. l. 785,906.140 dinarjev.

„Najnovejša poročila.“

MADŽARSKA IN TRIANONSKA MIROVNA POGODBA.

— d London, 14. julija. Diplomatski dopisnik »Daily Telegrapha« piše: Trianonska mirovna pogodba bo v kratkem stopila v veljavo, ker jo je sedaj ratificirala tudi Francija. Vsled tega so zavezniške vlade pozvale budimpeštansko vlado, naj Madžarska v zmislu navodil treh generalov v medza vezniške komisije umakne svoje čete iz zapadno madžarskih komitatov. Madžarska vlada zavlačuje rešitev tega vprašanja, ker želi kljub temu nalogu doseči sporazum z Avstrijo, da bi predmetno ozemlje ostalo pri Madžarski. Zavezniki pa menijo, da se je rešitev te zadeve že predolgo zavlačevala in da mora biti Avstrija deležna te edine odškodnine, ki ji je bila priznana v saint-germainski mirovni pogodbi za vse njene druge izgube. Ravno tako naj bi se Pečuh potom vojaške kontrolne komisije izročil Madžarski.

MADŽARSKA ODSTOPI AVSTRIJI ZAPADNO OGRSKO.

— Dunaj, 15. julija. Semkaj prihajajo iz Budimpešte vesti, da namerava Madžarska v najkrajšem času izprazniti in Avstriji prepustiti v trianonski pogodbi slednji priznano ozemlje Zapadne Ogrske. Državni kancler dr. Schober se je tudi napram neki deputaciji iz omenjenega ozemlja izrazil v enakem smislu.

DEMISIJA AVSTRIJSKEGA FINANČNEGA MINISTRA.

— Dunaj, 15. julija. Avstrijski finančni minister Grimm je ponovil svojo demisijo. Med političnimi strankami se vrše pogajanja, ki streme za tem, da odvrgnejo Grima od nameravanega koraka. Kot glavni vzrok njegove demisije navajajo odklonitev takozvanega deželno-bančnega zakona.

AVSTRIJSKO PRISILNO POSOJLO.

— Dunaj, 15. julija. Avstrijska vlada namerava najeti veliko prisilno posojilo, da s tem zmanjša inflacijo bankovcev. V finančnih krogih pričakujejo, da se s to finančno operacijo zmanjša množina bankovcev za 25 do 30 odstotkov.

PRODIRANJE GRKOV.

— d Atene, 14. julija. Grki so zasedli Afion Karahisar in prodirajo zmagovito dalje.

ARETACIJA GROFA MIRBACHA.

— d Budimpešta, 14. julija. Grof Oton Mirbach, ki ga je budimpeštanska policija preventivno zaprla, je bil danes oproščen.

TRAGIČNA SMRT.

— Gradec, 15. julija. Včeraj popoldne se je ustrelil na svojem stanovanju dvorni svetnik Josip Seibt, ki je bil strokovnjak v regulacijah rek in hudournikov. Seibt je vodil pred 50 leti tudi regulacijska dela Drave in je bival v Mariboru.

Glavni urednik:
Rasto Pustoslavšek.
Odgovorni urednik:
Ivan Podraž.

Išče se mesečna soba

z dvema posteljama za takoj ali za 1. avgust. Ponudbe pod „B. J. 300/4861“ na upravo Slov. Naroda. 4861

Oklic.

Trgovska zadruga r. z. o. z. v Ljubljani je stopila v likvidacijo. Z ozirom na to se pozivljajo vsi upniki, da prijavijo v roku treh mesecev svoje terjatve v svrhu poravnave.

Trgovska zadruga r. z. o. z. v likvidaciji v Ljubljani.

Na javni dražbi se bo prodajal sadni vrt tudi za stavbe porabljen 17. julija t. l. ob 3 uri v Tomačevem št. 45. 4884

Kupim dobro ohranjen otroški voziček. Dimnik Anton, Dobrunje 4, p. Krusica pri Ljubljani. 4874

Pozor! Razprodaja čevljev!

Traja samo 7 dni!

Od 15. — 22. julija. Po najnovejši najnižji ceni za gospode dame in otroke. Trgovka Marija Pozniš, Ljubljana, Sv. Petra c. 11. 4872

Kot sostanovalec

z dobro hrano se sprejme takoj le urednik k drugemu mirnemu uredniku. Središče mesta, elektr. razsvetljava, prost vhod. Naslov pove uprav. Slovenskega Naroda. 4878

Stavbna parcela

sredi mesta z velikim vrtom ugodno naprodaj. Naslov pove uprav. Slovenskega Naroda. 4870

Sobo s hrano

ali brez nje išče brez počitnice utitelj. Ponudbe pod „32/4875“ na upravnishvo Slovenskega Naroda. 4875

Bolju djevojku

k troje djece tražim. Imati mora svjedozbu da je bila dulje vremena u tom svojstvu namještena. Oferti se šalju a po mogućnosti priložiti sliku na Vilim Blažek, Zagreb, Kumičeva ul. 1.

Gospodična

išče službe kot gospodinja, zna dobro kuhati in šivati in vsa druga gospodinstvu spadajoča dela. Gre najraje h kakemu boljšemu vdovcu ali samski osebi. Ponudbe pod „Vartna/4871“ na upravo Slov. Naroda. 4871

Dijaki in dijakinje,

ki bi hoteli čez počitnice sodelovati v nekem letovišču pri gled. predstavah in godbi, se sprejmejo na prosto stanovanje in hrano. Nastop takoj. Cenj. ponudbe z navedbo predizobrazbe na upr. Slov. Naroda pod „Diletant/4874“.

Iščejo se kapitalisti

za ustanovitev industrije brez konkurence (Massenartikel).

Ponudbe pod „Velik dobiček/4885“ na upravnishvo Slov. Naroda. 4885

Istrski braki.

Na prodaj so 3 istrski braki: saste dlake čistokrvnih, na razstavi odlikovanih, staršev, 2 psa, 1 psica, polegli 26. IV. 1920. Psi že sedaj izvrstno gonijo zajca, lisico ali srno. Cena za psa po 1200 K, za psico 1600 K. Dalje mladici iz legla 1. junija 1921, cena 400 K za mladico. Vprašati pri Antonu Fernatu, lovca na Grabnu p. Ortnek, Dolenjsko. 4882

Trgovec

35 let star, agilen, popolnoma v vseh stokah izobražen nakupovalec in prodajalec želi primerno službo ali vstopi kot družabnik. Prima reference! Dopl se sprejema uprava Slovenskega Naroda pod: „Dobra moč/4852“.

Kisik

(oxygen) umetni gnoj, Zvepleno kislino, akumulatorsko kislino, ogljikovo kislino. Glauberjevo sol, kristalno sodo, barve (Engelroth) in modro galico dobavlja

Danica d. d. za kemijske proizvode v Koprivnici.

Knjigovodjo ali knjigovodkinjo ter praktikanta

sprejme večje indistrijsko podjetje. Ponudbe pod „Knjigovodja/4857“ na uprav. Slov. Naroda.

Naš iskreno ljubljani

Rudi

se je preselil med nebeške krlatce.

Pogreb se bo vršil dne 15. julija ob 4 uri iz hiše žalosti, Rimska c. 12.

Alojzija in Mihael Filipco, starši; Ljubi, bratec.

Išče se

ena ali dve sobi s 3 posteljami za dva meseca. Ponudbe na upr. Slov. Naroda pod 4817

Gože, jermena,

bliče in tržške bičevnike nudi Oswald Dobeč, Ljubljana, Sv. Jakoba trg št. 9. 4822

Trgovski vajenec,

poštenih staršev se sprejme v trgovino z mešanin blagom. Oglasiti se je na Sv. Jakoba trgu št. 9. 4821

Zamenja se stanovanje

obstoječe iz 2 sob in pritliklin, blizu tobačne tovarne, z enakim ali večjim stanovanjem v središču mesta ali kje drugje v bližini postajališča cestne železnice. Ponudbe se prosijo pod „1. AVGUST“ poštneleže, Glavna pošta Ljubljana. 4834

Motorno kolo

Puch, 3 1/2 HP, modernega tipa, se prodaja za 15.000 K. Rimska cesta 11. 4832

Prodajalka

izurjena v trgovini z delikatesami, in zmožna jo samostojno voditi, se takoj sprejme. Martin Kozole, Krško.

Razpošiljam pristno domačo

ajdovo in rženo moko od 50 kg naprej, franco želez. postaja Doljna Lendava. Peter Osterc, paromlin, Beltinci, Prekmurje. 4814

Muholovke

za p. n. trgovce ima v zalogi Ljubljanska komercialna družba, Ljubljana, Bleiweisova 18. 4009

STENICE

in njihova legla uničuje sigurno in brzo samo tinktura

„MORTIN“

pokusna steklenica K 15.— politrna K 60.— enolitna K 100.—

Predprodavalcem popust.

M. Janker, Petrinjska ul. 3 Zagreb 15. 3810

Mesečno sobo

išče poštni uradnik s popolno oskrbo ali brez nje. Naslov pove upravnishvo Slov. Naroda. 4825

Manufakturst,

majša dobra moč, se takoj sprejme. Ponudbe na trdiko F. Stiger in sin Slov. Bistrica. 4820

Zelssov trledor

z 9- ali 12kratno povečavo. Cenj. ponudbe pod „Dobro daljnogled/4800“ na upravo Slov. Naroda. 4800

Absolvent

Makrove šole

z dveletno prakso išče primerne službe v kakem večjem kraju Jugoslavije. Nastop s 15. avg. ali 1. sept. t. l. Ponudbe na upravo Slov. Nar. pod „Mahrovec/4793“.

Potreban je energičen, mladji

činovnik

stručan za sve trgovačke i bankarske poslove. — Treba da je dobro verziran u ovome poslu i da ga može samostalno i sa uspehom obavljati. Osim srpskog jezika treba da zna još i nemački i francuski. Uslovi po sporazumu. Oferte slati na „poštanski pretinac 5, Beograd. 4805

la portlandcement

takoj dobavno 160 vagonov, po ceni od K 160 za 100 kg. Prodaja samo na vagon franko postaja tovarne v Sloveniji. Za prvovrstno blago garantira tovarna! Vreče se posodijo za 60 dni! Pismena vprašanja pod „Portland 4621“ na uprav. Slov. Naroda. 4621

Po Izredno nizki cen

se prodaja večja množina črnega karbonskega papirja, več bal ovojnege papirja, kancelijskega in trgovskega papirja in koverti, pergamentnega ter vse barve svilenega in krepega papirja, peresa, krede, kopirnih svinčnikov i. t. d. pri L. Pevalak, Ljubljana, Židovska ulica 4. Istotam se sprejme učenka. 4770

Kolarske

kovače in lakiranje

samostojne delavce, sprejme tvornica vozov J. G. Kronasta sin d. d. Varštin. Prvovrstnim delavcem pri najboljših plačah mesto osigurano. 4810

Trije skladači

(Packer), resni, zanesljivi in prevdarni mladi možje, izurjeni v vlaganju, ki so bili dalj časa v enakem svojstvu v večji trgovini železninske stroke zaposleni, se sprejmejo takoj pod ugodnimi pogoji pri Kranjski tvornici železa i bravarne robe v Kamniku. 4891

V soboto, dne 16. i. m. Koncert V soboto, dne 16. i. m.

na vrtu restavracije glavni kolodvor. Svira godba tukajšnje opere. Začetek ob 20. uri. Vstopnina prosta. Koncert se bo vršil ob vsakem vremenu.

Reklamacije za odškodnine

in vsakovrstne pristojbine pri železničnih upravah in odpremo žel. transportov izvršuje oziroma posreduje

Konces. pisarna: R. Golob, Knaflijeva ulica št. 9, pritličje. (Kranjska hranilnica).

Proda se posestvo

staro, dobro vpeljeno gostilno, mesnico, gospodar. poslopjem, modernim hlevom, ledenico in drugim prostori ter s 4 lepimi, blizu hiše se nahajajočimi parcelami zemljišča (njiv in travnikov). Poleg posestva se prodaja tudi ves premičen inventar. Hiša je pri kolodvoru, na prometnem kraju in ima na razpolago 5 tujskih sob. Vse pove lastnica: Amalija Kocmur, št. Peter na Krasu 40.

Fran Ravnikar

mesni inšarski mojster

Ljubljana, Linhartova ul. 25.

Telefon 415 Poštno-čkovni račun 11.428

prevzema po danih kakor lastnih načrtih zgradbo mostov, jezov, hiš, vil ter razne gospodarske in industrijske stavbe, stolpne strehe, kupole in cerkvena ostrešja, balkone, vrtno ulice, verande ter razna druga vrtna arhitektonična dela. — Stopnice, dekorativne stropove ter dekorativne stenske opaže, vrata, okna itd.

Za razne industrijske stavbe opozarjam zlasti na moje patentirane nosilce za večje proste razpnete od 12—50 m. — Parne žage in strojne delavnice.

Medić, Rakovec & Zankl

preje A. Zankl sinovi.

Tovarna kemičnih in rudninskih barv ter lakov.

Centrala: Ljubljana. D. z. o. z. Skiadišče: Novisad.

Brzjavni: Meraki, Ljubljana.

Telefon: 64.

Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljne, mavce (Gips), mastenec (Federweiss), strojno olje, karbolinej, steklarski in mizarski klej, pleškarski, slikarski in mizarski čopiči, kakor tudi drugi v to sroko spadajoči predmeti.

„MERAKL“. Lak za pode. „MERAKL“. linoleum lak za pode. „MERAKL“. Emajlni lak. „MERAKL“. Brunoline.

Ceniki se začasno ne razpošiljajo!

Vabilo na subskripcijo delnic druge emisije.

Izredni občni zbor d. d. Triglav, tvornice hranil v Šmarci pri Kamniku, je dne 7. julija 1921 sklenil na predlog upravnega sveta zvišati v zmislu § 6 pravi delniško glavnico in sicer:

od 400.000 K na 1,200.000 K z izdajo novih 1.600 delnic po K 500 nominalne vrednosti.

Razpisuje torej subskripcijo ob nastopnih pogojih:

Dosedanji delničarji imajo v zmislu § 6 pravico prevzeti na 1 delnico prve emisije 2 delnice druge emisije in sicer proti predložitvi potrdila o posesti delnic (oziroma potrdila vplačila) prve emisije. Kurz optiranih delnic znaša K 520, neoptiranih K 550. Poleg tega je plačati K 10 vpisnine na vsako delnico v kritje stroškov izdaje delnic.

Subskripcija se bo vršila od 15. julija do 15. avgusta 1921 in sicer: pri Zadrugi gospodarski banki v Ljubljani, Slovenski eskomptni banki v Ljubljani in v pisarni delniške družbe „Triglav“, Šmarci pri Kamniku.

Subskribovane delnice je v gotovini vplačati. Nove delnice participirajo na čistem dobičku od 1. januarja 1922 in se za sedaj obrestuje njihova nominalna vrednost od 1. septembra do konca 1921 s 3%.

Končno dodelitev si pridružuje občni zbor. Subskribentom, katerim ni bilo mogoče dodeliti delnic, se vrne dotični znesek, drugim se izda proti vrnitvi potrdila o storjenji subskripciji potrdilo o dodeljenih delnicah.

Delnice se izroče delničarjem pozneje proti vrnitvi začasnih potrdil o dodeljenih delnicah.

Preostanek izkupička za novo emisijo proti nominalni vrednosti pripada v zmislu § 6 po odbitku stroškov rezervnemu zakladu.

V Šmarci, dne 13. julija 1921.

Upravni svet
d. d. Triglav, tvornice hranil,
v Šmarci pri Kamniku.